

Omavalvontasuunnitelma

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden
toimeksiantosuhteinen perhehoito

31.10.2024

Sisällys

1	Palveluntuottajaa ja palveluyksikköä sekä toimintaa koskevat tiedot.....	3
1.1	Palveluntuottajan perustiedot.....	3
1.2	Palveluyksikön perustiedot.....	3
1.3	Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet.....	3
1.4	Asiakas- ja potilasturvallisuus.....	4
1.4.1	Palvelujen laadulliset edellytykset.....	4
1.4.2	Vastuu palvelujen laadusta.....	6
1.4.3	Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet.....	6
1.4.4	Muistutusten käsittely.....	9
1.4.5	Henkilöstö.....	10
1.4.6	Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta	15
1.4.7	Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi.....	15
1.4.8	Toimitilat ja välineet.....	16
1.4.9	Lääkinnälliset laitteet, tietojärjestelmät ja teknologian käyttö.....	17
1.4.10	Lääkehoitosuunnitelma.....	18
1.4.11	Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja.....	20
1.4.12	Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen.....	21
1.5	Omavalvonnan riskienhallinta.....	21
1.5.1	Palveluyksikön riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen.....	21
1.5.2	Riskienhallinnan keinot ja toiminnassa ilmenevien epäkohtien ja puutteiden käsittely.....	23
1.5.3	Riskienhallinnan seuranta, raportointi ja osaamisen varmistaminen....	24
1.5.4	Ostopalvelut ja alihankinta.....	25
1.5.5	Valmius- ja jatkuvuudenhallinta.....	25
2	Omavalvontasuunnitelman toimeenpano, julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen.....	25
2.1	Toimeenpano.....	25
2.2	Julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen.....	26
2	Omavalvontasuunnitelman laatija ja päiväys.....	26
4	Omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaava henkilö.....	26

1 Palveluntuottajaa ja palveluyksikköä sekä toimintaa koskevat tiedot

Tässä omavalvontasuunnitelmassa on kuvattu kyseisen palveluyksikön toimintaa.

1.1 Palveluntuottajan perustiedot

Palveluntuottajan nimi: Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Palveluntuottajan Y-tunnus: 3221339-3

Palveluntuottajan yhteystiedot: Mannerheiminkatu 20 K, 06100 PORVOO

1.2 Palveluyksikön perustiedot

Ikääntyneiden ja vammaisten toimeksiantosuhteinen perhehoito

Esihenkilöt:

Ikääntyneiden perhehoito:

Sonja Lampen, esihenkilö puh. 040 528 1605, sonja.lampen@itauusimaa.fi

Vammaisten perhehoito:

Linda-Marie Lindroos, johtava sosiaalityöntekijä, puh. 040 145 4818, linda-marie.lindroos@itauusimaa.fi

1.3 Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella tarjotaan perhehoitoa ikääntyneille, vammaisille sekä omaishoidon lakisääteisten vapaiden järjestelyyn.

Toiminta-ajatus

Vammaisten lasten ja aikuisten sekä ikääntyneiden perhehoidon tavoitteena on tukea kehitystä ja hyvinvointia sekä omaisten jaksamista. Perhehoidossa on tärkeää yhteisöllisen asumisen järjestäminen sekä osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen ja ylläpitäminen. Keskeiset sosiaalihuollon palvelua ohjaavat lait ovat sosiaalihuoltolaki, perhehoitolaki, laki omaishoidon tuesta, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä erityislakeina lastensuojelu- ja vammaispalvelulaki sekä laki kehitysvammaisten erityishuollosta, mielenterveys- ja päihdehuoltolaki ja vanhuspalvelulaki.

Arvot ja toimintaperiaatteet

Perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista avohoitoa ja sen myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin. Vammaispalveluissa tai ikääntyneiden palveluissa huomioidaan asiakkaan osallisuus ja valinnanvapaus sekä tuetaan hänen mahdollisuuttaan tehdä tietoon ja kokemukseen perustava valinta.

Perhehoidon järjestämisessä on tärkeää turvata hoidettavan ja hänen läheistensä osallisuus perhehoitoa suunniteltaessa ja perhehoidon aikana. Tämä tarkoittaa, että henkilö saa ikänsä, kehitystasonsa ja toimintakykynsä mukaisesti ja tarvittavin tukitoimin olla mukana tekemässä elämänsä liittyviä suunnitelmia ja päätöksiä niin, että hänen tahtonsa ja etunsa otetaan huomioon.

Perhehoitoa tarjotaan asiakkaalle palvelumuotona silloin, kun se on asiakkaan kannalta perusteltua, eikä asiakas ole vielä ympärivuorokautisen palveluasumisen tarpeessa. Perhehoitoa voidaan myöntää, jos henkilöllä on kognitiiviseen, psyykkiseen ja/tai sosiaaliseen toimintakykyyn liittyviä vaikeuksia, jotka tuottavat haittaa arjessa selviytymiseen.

Yhteistyössä asiakkaan, omaisten ja palveluohjausyksikön/vammaispalvelun työntekijän kanssa arvioidaan asiakkaan palvelutarve ja soveltuvuus perhehoitoon. Perhehoidon vastuuhenkilö arvioi asiakkaan ja hänen omaisensa kanssa perhehoidon ja perhekodin soveltuvuuden asiakkaan tarpeisiin nähden. Perhehoitaja arvioi omia valmiuksiaan toimia perhehoitajana kyseiselle henkilölle. Perhehoitoa suunniteltaessa selvitetään asiakkaan muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä tukitoimien tarve ja saatavuus. Perhehoito käynnistyy pääasiallisesti aina tutustumisjaksolla.

Ikääntyneiden perhehoito kuuluu asumispalveluiden vastuualueeseen, vammaisten perhehoito kuuluu monialaisten asiantuntijapalveluiden piiriin.

1.4 Asiakas- ja potilasturvallisuus

1.4.1 Palvelujen laadulliset edellytykset

1.3.1 Palvelujen laadulliset edellytykset

Toiminta perustuu Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen arvoihin ja toimintaperiaatteisiin, jotka ovat:

- Yhdenvertaisuus
- Ihmislähtöisyys
- Osallisuus
- Rohkeus
- Vastuullisuus

Perhehoidon yhteisenä tavoitteena on henkilön yksilöllisyyden huomioiminen tukien ja edistään hänen itsenäistä suoriutumistaan ja itsemääräämisoikeuden toteutumista.

Asiakassuunnitelma

Jokaiselle perhehoitoa aloittavalle henkilölle tehdään tai päivitetään asiakassuunnitelma yhteistyössä perhehoidon vastuutyöntekijän, hyvinvointialueen työntekijän, perhehoidossa olevan henkilön ja hänen lähiomaistensa, perhehoitajan sekä tarvittavien muiden perhehoidossa olevan hyvinvointiin osallistuvien työntekijöiden kanssa (viimeisin hoitotaho).

Asiakassuunnitelmaan kirjataan perhehoidon tavoitteet ja toteuttaminen. Asiakassuunnitelma arvioidaan ja päivitetään terveydentilan ja/tai toimintakyvyn muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa.

Asiakkaan asioista vastaava/omatyöntekijä työntekijä on vastuussa asiakkaan asiakassuunnitelman sisällön päivittämisestä. Päivityksen yhteydessä palvelusuunnitelmaa ja/tai hoitosuunnitelmaa käydään yhdessä läpi tarvittavilta osilta. Perhehoitajalle saatetaan tietoon tarvittavat asiat asiakkaan hoitoon liittyen.

Perhehoitajalle toimitetaan turvallisen perhehoidon toteuttamiseksi ja hoidettavan toimintakyvyn seurannan turvaamiseksi henkilöä koskevat tiedot, kuten henkilötiedot, diagnoosit, toimintakyvyn kuvaus, ajantasainen lääkelista, lääkehoito, allergiat, ruokavalio, tarvittava seuranta (paino, laboratoriokokeet) sekä omaisten yhteystiedot.

Asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen

Perhehoidossa huomioidaan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin tukeminen.

Jokaisen asiakkaan kohdalla selvitetään mahdolliset erityisruokavaliot ja rajoitteet, joiden mukaan asiakkaalle varmistetaan sopiva ruokavalio. Jokainen perhehoitaja valitsee itse, miten toteuttaa ruokahuollon, huomioiden asiakkaiden tarpeet ja ravitsemussuositukset. Perhehoitajalla tulee olla lähtökohtaisesti valmiudet huolehtia asiakkaan tarpeista ravitsemuksen suhteen. Perhehoitajan valmiuksia arvioidaan valmennuksen ja loppuarvioinnin puitteissa. Perhekodit ovat yksityiskoteja. Perhehoitaja seuraa asiakkaiden ravitsemuksen tilaa ja painonhallinnan seuranta kuukausittain. Ikääntyneiden pitkäaikaisessa perhehoidossa asiakkaan painonhallintaa havainnoidaan vaa`an avulla.

Perhekoti on koti, jossa noudatetaan yleistä siisteyttä. Perhehoitaja valitsee, siivoaako hän itse vai käyttääkö ulkopuolista siivoajaa. Perhehoitaja hoitaa pyykkihuollon parhaaksi katsomallaan tavalla. Perhehoidossa perhehoitajalta ei edellytetä siivousalan koulutusta. Perhehoitaja voi tarvittaessa saada lisäkoulutusta hygienian hoitoon, mikäli sille on tarvetta. Perhehoitajalla tulee olla lähtökohtaisesti valmiudet huolehtia asiakkaan tarpeista hygienian suhteen. Perhehoitajan valmiuksia arvioidaan valmennuksen ja loppuarvioinnin puitteissa. Perhekodit ovat yksityiskoteja.

Perhehoidossa huolehditaan perus käsihygieniasta ja perhekodin siisteydestä, joka kuuluu tavanomaiseen infektioiden torjuntaan. Perhehoitajalla tulee olla lähtökohtaisesti valmiudet huolehtia asiakkaan tarpeista infektioiden torjunnan suhteen. Perhehoitajan valmiuksia arvioidaan valmennuksen ja loppuarvioinnin puitteissa. Perhekodit ovat yksityiskoteja.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen hygieniahoitaja:
Marita Nyholm, marita.nyholm@itauusimaa.fi

Asiakkaan sairaan- ja terveydenhuolto

Asiakkaan terveyden- ja sairaanhoidon seuranta tapahtuu yksilöllisesti asiakkaan tarpeiden ja diagnoosien perusteella. Nämä asiat huomioidaan asiakassuunnitelmassa.

Perhekodissa ei järjestetä hammashoitoa, vaan asiakkaiden omaiset ja/tai edunvalvoja yhdessä perhehoitajan kanssa järjestävät asiakkaan hammashoidon.

Ikääntyneiden pitkäaikaisessa perhehoidossa perhehoitaja on yhteydessä kotihoidon sairaanhoitajaan kiireettömässä sairaanhoidollisessa asiassa ja tarvittaessa varataan aika omalta terveysasemalta. Lyhtyaikaisessa perhehoidossa perhehoitaja on yhteydessä asiakkaan omaiseen tai asumisyksikköön.

Kiireellisissä tapauksissa perhehoitaja on yhteydessä hätäkeskukseen, jossa arvioidaan hoidontarvetta. Mikäli perhehoidon aikana asiakas kuolee, tulee olla yhteydessä hätäkeskukseen.

Käytössä olevat mittarit

Ikääntyneiden toimintakyvyn arvioinnissa käytetään RAI CHA arviointia. Vammaispalvelujen toimintakykyarvioinnin toimintakyvyn arviointi perustuu palvelutarpeenarvioinnille sekä tarvittaville terveydenhuollon lausunnoille. Arvioinnin tukena käytetään alle 18-vuotiaan hoitoisuusarviointi - lomaketta tai avun tarpeen selvitys - lomaketta. Vammaispalveluissa RAI CHA otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana.

1.4.2 Vastuu palvelujen laadusta

Ikääntyneiden perhehoito kuuluu asumispalveluiden vastuualueeseen.

Vammaisten perhehoito kuuluu monialaisten asiantuntijapalveluiden vastuualueeseen.

1.4.3 Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava kunnioittaen hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään. Sosiaalihuollon palveluissa jokaisella on oikeus tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja ja päätöksiä. Henkilökunnan tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan.

Jos perhehoidossa oleva henkilö on tyytymätön saamaansa hoivaan ja huolenpitoon tai kohteluun, hän voi pyytää oman hyvinvointialueensa sosiaaliasiavastaavaa toimimaan sovittelijana. Sosiaaliasiavastaava seuraa sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksia ja asemaa. Hoidettavaa on neuvottava muistutuksen tekemisessä. Asiakkaalla on oikeus hakea muutosta päätöksiin sekä kannella asiastaan sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille.

Kohtuullisilla mukautuksilla edistetään yhdenvertaisuutta, varmistetaan oikeuksien toteutuminen ja mahdollistetaan henkilöille osallisuus heitä itseään koskeissa asioissa. Yksilölliset kohtuulliset mukautukset ovat keinoja, joilla itsemääräämisoikeuden toteutumista voidaan turvata. Asiakkaalle turvataan oikeus yksityisyyteen, hänellä on vapaus päättää itse omista jokapäiväisistä toimistaan ja mahdollistetaan yksilöllisiä valintoja.

Vammaista henkilöä voi auttaa arvioimaan eri vaihtoehtojen vaikutuksia, ja häneltä voi varmistaa, ymmärtääkö hän käsiteltävän asian. Vammaisella henkilöllä pitää olla käytössään tarvittavat apuvälineet sekä puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät itseilmaisun ja itsenäisen toimintakyvyn mahdollistamiseksi, ja häntä avustavilla työntekijöillä pitää olla riittävä osaaminen näiden menetelmien käyttämiseen.

Vammaispalvelulain mukaisessa palvelussa ei voi käyttää rajoitustoimenpiteitä. Kehitysvammaisten erityishuollossa rajoitustoimenpiteistä tulee päättää [Sosiaali- ja terveysministeriön taulukon Rajoitustoimenpiteistä päättäminen kehitysvammaisten erityishuollossa](#) mukaisesti.

Asiakkaan oikeus omatyöntekijään

Sosiaalihuoltolain mukaan sosiaalihuollon asiakkaalle on nimettävä asiakkuuden ajaksi omatyöntekijä. Työntekijää ei tarvitse nimetä, jos asiakkaalle on jo nimetty muu palveluista vastaava työntekijä tai nimeäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Omatyöntekijänä toimivan henkilön tehtävänä on asiakkaan tarpeiden ja edun mukaisesti edistää sitä, että asiakkaalle palvelujen järjestäminen tapahtuu palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti.

Ikääntyneiden ja vammaispalveluissa palvelutarpeenarvioinnin yhteydessä määritellään asiakkaalle omatyöntekijä.

Perhehoitoon sijoitetun asiakkaan omatyöntekijänä on asiakkaan asioista vastaava vammaispalveluiden tai ikääntyneiden palveluiden työntekijä. Hänen tehtäviinsä kuuluu:

- Huolehtia asiakkaan hoivan ja huolenpidon oikeellisuudesta ja tarpeellisuudesta, turvallisuudesta sekä asiakkaan edun toteutumisesta ja sen valvonnasta.
- Arvioida asiakkaan perhehoidon tarvetta.
- Valmistella toimeksiantosopimus, sekä tukea, ohjata ja valvoa perhehoitoa yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.
- Päättää hoitopalkkiosta asiakassuunnitelman ja toimeksiantosopimuksen päivittämisen yhteydessä, jota tulee tarkastella vähintään kerran vuodessa.

Asiakkaan oikeusturva

Asiakkaalla on oikeus tehdä saamastaan hoivasta ja huolenpidosta sekä kohtelusta asiakaslain 23 §:n mukainen muistutus perhehoidon vastuutyöntekijälle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Potilas- ja sosiaaliasiavastaava neuvoo tarvittaessa muistutuksen tekemisessä. Toimintayksikön tai johtavan viranhaltijan on kirjattava muistutus ja käsiteltävä se asianmukaisesti ja annettava siihen kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä. Vastaus on perusteltava.

Muistutukset toimitetaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen Kirjaamoon.

Ikääntyneiden palvelut: Heidi Nastolin, tulosityksiköpäällikkö, puh. 040 3510 226
heidi.nastolin@itauusimaa.fi ja Nina Martikainen, palveluvastaava, puh. 050 3501 962
nina.martikainen@itauusimaa.fi

Vammaispalvelut: Maritta Koskinen, tulosityksiköpäällikkö, puh. 040 7109 109
maritta.koskinen@itauusimaa.fi ja Linda-Marie Lindroos, johtava sosiaalityöntekijä, puh. 040 145 4818, linda-marie.lindroos@itauusimaa.fi

Sosiaali- ja potilasasiavastaava

Hanna Collan

Puh. 040 514 2535

S-posti: hanna.collan@itauusimaa.fi

Voit olla yhteydessä sosiaali- ja potilasasiavastaavaan

- jos sinulla on kysyttävää sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista
- jos sinulla on kysyttävää potilaan asemasta ja oikeuksista
- jos tarvitset apua muistutuksessa, kantelussa tai muutoksenhaussa
- jos tarvitset apua potilas- ja lääkevahinkoilmoituksissa
- jos tarvitset ohjausta ristiriitatilanteiden ratkaisussa

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakas voi ottaa yhteyttä sosiaaliasiavastaava, jos hän on tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun asioidessaan sosiaalitoimessa. Sosiaaliasiavastaava palvelee asukkaita Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Kuluttajaneuvonnan yhteystiedot sekä tiedot sitä kautta saatavista palveluista

Kuluttaja ja kilpailuviraston kuluttajaneuvonta: puh. 029 505 3050

<https://www.kky.fi/kuluttajaneuvonta/>

Toimintaohjeita kuluttajille

Selvität asiasi kuluttajaneuvonnassa sujuvasti, kun etenet seuraavassa järjestyksessä:

1. Tee valitus yritykselle

Ota aina ensin yhteyttä yritykseen, jonka kanssa olet tehnyt kaupat. Tee reklamaatio mahdollisimman pian virheen havaitsemisesta ja pyri neuvottelemaan sopivasta hyvityksestä. Vaatimus kannattaa tehdä kirjallisesti.

2. Ota yhteyttä kuluttajaneuvontaan

Jos valituksesi yritykselle ei tuota toivomaasi tulosta, ota yhteyttä kuluttajaneuvontaan. Kuluttajaoikeusneuvojalta saat maksutta opastusta ja sovitteluapua riitatilanteessa sekä lisätietoa kuluttajaneuvonnan palveluista.

Kuluttajaneuvonnassa voit asioida puhelimitse soittamalla numeroon 029 505 3050 ma-ke 9-15.00 ja to-pe 9-12.00. Soittaminen ja jonotus Kilpailu- ja kuluttajaviraston 0295- alkuisiin numeroihin maksaa lankapuhelimesta soitettuna paikallisverkkomaksun ja matkapuhelimesta matkapuhelumaksun verran.

Otathan asiaan liittyvät paperit valmiiksi esille, kun soitat kuluttajaneuvontaan. Jos asiasi on jo käsittelyssä kuluttajaneuvonnassa ja olet saanut neuvojan suorat yhteystiedot, saat nopeimmin vastauksen kysymykseesi ottamalla yhteyttä suoraan asian käsittelijään puhelimitse tai sähköpostilla.

Voit asioida kuluttajaneuvonnan kanssa myös sähköisesti yhteydenottomakkeella. Neuvoja vastaa yhteydenottoon puhelimitse tai sähköpostilla viimeistään viiden työpäivän kuluessa, usein jo 2-3 työpäivän kuluessa. Vastauksen saat pääsääntöisesti puhelimitse. Soitto tulee 029 alkuisesta numerosta tai soittajana saattaa näkyä ”tuntematon numero”.

Kuluttajaneuvonnan tehtävät

- avustaa ja sovittelee kuluttajan ja yrityksen välisessä riitatilanteessa (vain kuluttajan aloitteesta)
- antaa kuluttajille ja yrityksille tietoa kuluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista
- neuvoa asunto- ja kiinteistökaupan ongelmissa

Kuluttajaneuvonta ei käsittele

- yksityisten henkilöiden välisen kaupankäynnin riitoja
- elinkeinoharjoittajien riitoja
- taloyhtiön ja asukkaan välisiä riitoja
- arvopaperi- ja osakekauppoja
- valtion- ja kunnan palveluita koskevia asioita

1.4.4 Muistutusten käsittely

Asiakkaalla on oikeus hakea muutosta sosiaalihuollon päätöksiin. Päätöksen liitteinä on ohjeet muutoksenhakuun.

Jos perhehoidossa oleva henkilö on tyytymätön saamaansa hoivaan ja huolenpitoon tai kohteluun, hän voi pyytää Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen Potilas- ja sosiaaliasiavastaavaa toimimaan sovittelijana. Potilas- ja sosiaaliasiavastaava seuraa sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksia ja asemaa.

Muistutuksiin vastataan kuukauden sisällä. Mikäli muistutuksen, kantelun tai valvontapäätöksen perusteella tulee muutostarpeita, otetaan ne huomioon toiminnan kehittämisessä. Toimintaa kehitetään säännöllisten kokousten ja kehittämispäivien yhteydessä.

1.4.5 Henkilöstö

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella perhehoitoa koordinoi kaksi työntekijää, jotka vastaavat asiakkaiden ohjautumisesta perhehoitoon sekä perhehoitajien tukemisesta. Hoidettavien määrä on suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavien tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen sekä toiminnan luonteeseen (perhehoitolaki 263/2015, 9§).

Perhehoidon vastuutyöntekijät tekevät yhteistyötä palvelu- ja asiakasohjaajien/omatyöntekijöiden, valvonnan ja laadun sekä laskutuksesta ja perhehoidon palkkioiden maksuista vastaavien henkilöiden kanssa. Perhehoidon vastuutyöntekijä koordinoi perhehoitajien rekrytointia, ennakkovalmennusta, tukea sekä perhehoidon ohjausta ja valvontaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Heidän tehtäviinsä kuuluu:

- Toimia yhteistyökumppanina perhehoidossa olevan asiakkaan palvelutarpeen määrittelyssä ja arvioinnissa muutostilanteissa yhteistyössä asiakkaan omatyöntekijän kanssa.
- Valmistelee toimeksiantosopimukset yhteistyössä perhehoitajan ja asiakkaan omatyöntekijän kanssa.
- Huolehtii perhehoitajien palkkionmaksuun liittyvistä tehtävistä.
- Ohjaa ja valvoo perhehoitoa ja ylläpitää tietoja hyvinvointialueen perhehoitajista yhteistyössä laadun ja valvonnan yksikön kanssa.
- Järjestää perhehoitajien yhteistapaamiset ja koulutukset.
- Osallistuu perhehoidon edustajana työryhmien kokouksiin.
- Tekee verkostotyötä Suomen alueellisten perhehoidon oman alansa kehittäjien ja Perhehoitoliiton kanssa.
- Antaa neuvontaa ohjausta ja tietoa perhehoidosta kiinnostuneille.
- Vastaa perhehoidon valmennuksesta.
- Huolehtii hyvinvointialueen perhehoitajien tukipalveluiden järjestämisestä.
- Toimii perhehoitajien yhteyshenkilönä.

Perhehoidosta vastaavien työntekijöiden asiakasmääriä seurataan ja tarvittaessa asiakasmäärien merkittävästi lisääntyessä kohdennetaan toimintaan lisää

henkilöresurssia. Perhehoitajien asiakasmääriä ja kertyneiden vapaapäivien käyttöä seurataan. Perhehoidosta vastaaville työntekijöille osoitetaan sijainen.

Perhehoitaja

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hyvinvointialueen kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitoa omassa yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoitaja ei ole työsuhteessa hyvinvointialueeseen eikä myöskään yksityinen palveluntuottaja. Perhehoitajuudesta kiinnostuneelle henkilölle on annettava riittävästi tietoa ja tukea ennen perhehoitajaksi ryhtymistä. Perhehoitajuus on koko perheen asia ja se vaatii kaikkien perheenjäsenten hyväksymisen ja sitoutumisen tehtävään. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue hyväksyy henkilön soveltuvuuden ja valmiudet perhehoitajaksi sekä perhekodin. Perhehoitajan ja perhehoidin hyväksymisestä lisää luvussa 10, Perhehoidon ohjaus ja valvonta.

Perhehoitajien rekrytointi

Perhehoitajien rekrytointi toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen viestinnän yksikön kanssa. Jatkuva haku on käynnissä Itä-Uudenmaan sivuilla. Tavoitteena on rekrytoida uusia perhehoitajia perhehoidon valmennuksiin kerran vuodessa. Valmennuksia voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden kanssa.

Ennakovalmennus

Perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava ennakovalmennus ennen tehtävään ryhtymistä koulutuksesta tai työkokemuksesta riippumatta. Ennakovalmennuksen järjestämisestä vastaa perhehoitoa järjestävä hyvinvointialue.

Perhehoitajan ennakovalmennuksen tavoitteena on:

- Taata jokaiselle asiakkaalle tasavertainen mahdollisuus päästä hyvin perhehoitajuuteen perehtyneeseen ja sitoutuneeseen perheeseen
- Antaa perhehoitajuutta harkitseville mahdollisuus saada ennalta riittävästi tietoa tehtävästä, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvan päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä
- Taata perhehoidossa oleville henkilöille hyvä hoiva ja huolenpito niin, että perhehoitajalla on riittävästi tietoja ja taitoja vastata yksilöllisiin tarpeisiin ja tehdä yhteistyötä asiakasta koskevissa asioissa perhehoidossa olevan henkilön läheisten, hyvinvointialueen ja muiden tahojen kanssa

Ennakovalmennus on riittävän pitkä ja prosessinomainen ja se sisältää perhehoitajan asemaa, velvollisuuksia ja lainsäädäntöä koskeva osuuksia. Lisäksi valmennus sisältää osallistujan valmiuksien arvioinnin sekä kouluttajien ja osallistujan yhteinen kirjallisen arvioinnin osallistujan valmiuksista. Valmennettavalle ennakovalmennus on oleellinen osa perhehoitajan tehtävään valmentautumista.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella koulutetaan perhehoitajia Perhehoitoliiton koulutus ohjelman mukaisesti.

Perhehoitajan valmiudet

Onnistunut perhehoitosijoitus edellyttää perhehoitajalta monia tietoja, taitoja ja ominaisuuksia, joita kutsutaan valmiuksiksi.

Perhehoitajalta edellytettävät valmiudet:

- Pitää huolta perhehoidossa olevan henkilön hyvinvoinnista.
- Auttaa ja tukea perhehoidossa olevan henkilön omien voimavarojensa hyödyntämisessä ja toimintakyvyn ylläpitämisessä
- Tukea hyvän elämän toteutumista.
- Tukea henkilön yksilöllisiä tarpeita ja itsemääräämisoikeuden toteutumista.
- Mahdollistaa ja tukea perhehoidossa olevan henkilön ja hänen läheistensä yhteydenpitoa.
- Tehdä yhteistyötä perhehoidossa olevan henkilön asioissa.
- Sitoutua perhehoitajan tehtävään.

Esteet perhehoitajaksi ryhtymiseen

Mahdollisia esteitä perhehoitajaksi ryhtymiseen voivat olla

- Pitkäaikainen/toistuva/akuutti lastensuojelun asiakkuus perheessä
- Pitkäaikainen/toistuva/akuutti sosiaalihuollon asiakkuus
- Pitkäaikainen/toistuva/akuutti päihde- tai mielenterveysongelma
- Kriisi omassa elämäntilanteessa
- Vakava sairaus perheessä
- Rikollinen elämäntapa
- Hylkäävä arvio ennakkovalmennuksessa

Perhehoitajan sijaisjärjestely

Hyvinvointialue voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 6 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan tai hoidettavan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitetulla tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan edun mukaiseksi. Sijaishoitaja ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen hyvinvointialueeseen. Sijaishoitajalle järjestettävään koulutukseen ja tukeen sovelletaan 15 §:ää ja hänen sosiaaliturvaansa 20 §:ää. (Perhehoitolaki 14 §). Sijaishoitajilta edellytetään, että he ovat käyneet hyvinvointialueen järjestämän perhehoitajille tarkoitetun ennakkovalmennuksen.

Hyvinvointialueen perhehoidon vastuutyöntekijän on varmistettava sijaishoitajan kelpoisuus tehtävän hoitamiseen yhteisessä tapaamisessa. Sijaishoitajalle toimitetaan hyvän perhehoidon varmistamiseksi tarvittavat ikäihmisiä koskevat tiedot. Perhehoitolain säädökset huomioidaan myös sijaishoidon aikana.

Täydennyskoulutus

Täydennyskoulutukseen sovelletaan hyvinvointialueen noudattamia periaatteita sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta annettujen lakien mukaisesti. Ammattihenkilöstön täydennyskoulutuksesta säädetään terveydenhuoltolaissa, työterveyslaissa, laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä, sosiaalihuoltolaissa sekä STM:n asetuksessa. Täydennyskoulutuspäiviä pyritään järjestämään kolme vuodessa säännöllistä perhehoitoa antavalle perhehoitajalle, mikä vastaa STM:n suositusta. Perhehoitoon liittyvä ennakkovalmennus, ennakkovalmennuksen jälkeinen täydennyskoulutus ja sijoituksenaikainen tuki toteutetaan suunnitelmallisesti ja perhehoitajan ja vastuutyöntekijän välinen yhteistyö on toimivaa ja riittävää. Ennakkovalmennuksen aikana tehty yhteinen arviointi perhehoitajan valmiuksista tehtävään on täydennyskoulutuksen ja tuen järjestämisen perustana.

Perhehoitajat voivat esittää toiveita koulutuksen sisällön ja toteutuksen suhteen. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue tekee yhteistyötä muiden lähialueiden, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa koulutusten järjestämisessä.

Lisäksi hyvinvointialue voi maksaa perhehoitajille osallistumisen valtakunnallisiin perhehoidon koulutuspäiviin, joita järjestää esim. Perhehoitoliitto. Jos perhehoitaja hakeutuu koulutukseen, kustannusten korvaamisesta tulee sopia etukäteen perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa. Koulutusten tarkoitus on vahvistaa perhehoitajien ammatillista kehittymistä.

Perhehoitajien työnohjaus

Perhehoitajille järjestetään työnohjausta tarvittaessa vuosittain ryhmä- tai yksilötyönohjauksena perhehoitajan ja/tai perhehoidon vastuutyöntekijän aloitteesta.

Perhehoidon vastuutyöntekijä vastaa ennakkovalmennusten, täydennyskoulutusten ja työnohjauksen järjestämis-, osallistumis- ja sijaisjärjestelyistä ja hyvinvointialue vastaa niistä aiheutuvista kustannuksista. Perhehoidon ajankohtaisia asioita käsitellään perhehoidon vastuutyöntekijän koordinoimana.

Vertaisuuteen perustuva perhehoitajan tuki

Vertaistuki on yksi tärkeimmistä perhehoitajien tuen muodoista. Perhehoidon vastuutyöntekijä järjestää perhehoitajille vertaisryhmätapaamisia tarpeen mukaan. Vertaisryhmässä samankaltaisessa elämäntilanteessa olevilla on mahdollisuus ohjaajan tukemana jakaa kokemuksiaan ja oppia toisiltaan. Perhehoitajat kohtaavat tärkeässä tehtävässään monia haasteellisia ja vaikeita asioita, joihin liittyy monia tunteita. Kokemusten ja tunteiden jakaminen vertaisten kanssa helpottaa joskus rankoiltakin tuntuissa perhehoidon tilanteissa ja ehkäisee uupumista. Vertaisryhmä ei kuitenkaan voi korvata perhehoitajan tarvitsemaa ammatillista, työnohjauksellista tukea.

Mentoritoiminta

Mentorointi on perhehoidon tukimuoto, jossa tuetaan perhehoidon alussa tai ylläpitävissä tilanteissa olevia perhehoitajia.

Mentori on kokenut, mentorikoulutuksen käynyt perhehoitaja, joka antaa tukea aloittelevalle tai haasteellisessa tilanteessa olevalle perhehoitajalle. Mentori on hiljaisen tiedon ja kokemuksen välittäjä, arjen tilanteiden avaaja ja sillanrakentaja eri osapuolten välillä. Mentoritoiminta on tavoitteellista, määräaikaista ja palkkiollista toimintaa, josta sovitaan kirjallisesti perhehoidosta vastaavan työntekijän kanssa. Mentoritoiminta täydentää perhehoidon tukimuotoja, mutta ei korvaa esimerkiksi perehdytyksen, työnohjauksen tai vertaistuen tarvetta. Erityisen tärkeä rooli mentorilla on perhehoidon alussa ja kriisitilanteissa tukijana.

Perhehoitajan on mahdollista kouluttautua ikäihmisten tai vammaisten henkilöiden perhehoidon vertaisryhmänohjaajaksi tai mentoriksi hyvinvointialueen kustantamana sopien koulutuksesta perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.

Tuetut lomat perhehoidon perheille

Perhehoitajille tarkoitettuja tuettuja lomia järjestää Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry. Lisätietoja saa osoitteesta: www.mthl.fi

Vakuutusasiat

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on vakuuttanut toimeksiantosopimuksen tehneen perhehoitajan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3§:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Perhehoitajan omassa vapaa-ajan viettämisessä tapahtuvat vahingot eivät kuulu hyvinvointialueen ottaman tapaturmavakuutuksen piiriin. Vapaa-ajan vakuutusturva on perhehoitajan omalla vastuulla. Perhehoitajan tulee mahdollisimman pian ilmoittaa perhehoidon vastuutyöntekijälle sattuneesta tapaturmasta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole vakuutusta perhehoidossa olevan henkilön aiheuttamiin omaisuusvahinkoihin. Vahingonkorvaus on ensisijaisesti vahingontekijän ja vahingon kärsijän välinen asia. Vahingon sattuessa asia selvitetään yhdessä perhehoitajan ja hyvinvointialueen kanssa. Perhehoitajan on mahdollista hakea vahingonkorvausta myös Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelta. Vahingonkorvausta voidaan hakea kaikkiin vahingosta aiheutuneisiin kustannuksiin. Vahingonkorvausta haettaessa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelta, tulee perhehoitajan toimittaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta vahingosta ja korvattavasta vahingosta. Selvitys käsitellään työyksikössä. Jos työyksikkö puoltaa vahingonkorvauksen myöntämistä toimitetaan hakemus Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen talousjohtajalle, joka tekee asiasta lopullisen päätöksen. Jos työyksikkö ei puolla vahingonkorvaushakemusta, asia ei etene talousjohtajan käsittelyyn.

Vahingonkorvauksia arvioidaan vahingonkorvauslain mukaan. Joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen. Jos alaikäinen on aiheuttanut vahingon, on hän velvollinen korvaamaan siitä määrän, joka hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa, teon laatuun, vahingon aiheuttajan ja

vahingon kärsineen varallisuusoloihin sekä muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue suosittelee, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen, ja varmistaa, että se sisältää myös hoidossa olevien asiakkaiden vahinkovakuutuksen.

1.4.6 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta

Perhekodissa yksi perhehoitaja voi samanaikaisesti hoitaa enintään neljää henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina (perhehoitolaki 263/2015, 7 §). Perhekodissa saadaan hoitaa enintään kuutta henkilöä, jos hoidosta vastaa kaksi perhehoidosta vastaavaa henkilöä.

Perhehoitajilta edellytetään perhehoidon valmennuksen hyväksyttyä suoritusta. Hyvinvointialueella järjestetään ennakkovalmennusta uusien perhehoitajien rekrytoimiseksi. Ennakkovalmennus on tarkoitettu perhehoitajaksi aikoville henkilöille ennen perhehoidon aloittamista. Ennakkovalmennuksessa käytetään Perhehoitoliiton ikäihmisten perhehoidon valmennusohjelmaa.

Kun perhehoitoon sijoitettava on tiedossa perhehoitajan kotihyvinvointialueelta ja Kelalta pyydetään tietoa siitä, onko tiedossa asuinolosuhteisiin, talouteen, päihteidenkäyttöön, lastensuojeluasiakkuuteen tai muuhun sellaiseen liittyvää estettä pitää huolta kyseisestä lapsesta tai aikuisesta perhehoitajana. Tietojen pyytäminen perustuu Lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 64 §: 1 mom. Perhehoitajilta pyydetään rikosrekisteriote.

Alueella uutena aloittavan, muualla aiemmin jo toimineen perhehoitajan ennakkovalmennuksesta tai täydennyskoulutuksesta sovitaan tapauskohtaisesti. Perhehoitajan jo suorittamasta perhehoidon ennakkovalmennuksesta saatu todistus ja loppuarvioinnin sisältö tarkastetaan ja käydään läpi yhdessä keskustellen.

1.4.7 Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi

Sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä asiakkaan tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden järjestämiseksi.

Asiakkaalla on yksilölliset tarpeet, monialainen yhteistyö ja sen järjestäminen riippuu yhteistyötahoista ja asiakkaan sen hetkisistä tarpeista. Yhteydenpitotarve on huomioita asiakassuunnitelmissa. Yhteistyötahot voivat olla esimerkiksi terveydenhuollon palvelut, varhaiskasvatus, ikääntyneiden kotiin viettävät palvelut, sivistystoimi ja erilaiset terapiapalvelut.

Yhteistyö perhehoidossa

Perhehoitajan perhehoitolain mukaiseksi vastuutyöntekijäksi nimetään perhehoidon vastuuhenkilö, joka vastaa perhehoitajan saamasta tuesta. Toimeksiantosopimuksessa sovitaan yhteistyöstä hyvinvointialueen ja

perhehoitajan kesken. Perhehoidon onnistumisen ja laadun kannalta toimiva yhteistyö sekä oikea-aikainen ja oikeanlainen tuki ovat ratkaisevan tärkeitä.

Yhteistyö perhehoidon vastuutyöntekijän ja perhehoitajan kesken toteutuu säännöllisellä yhteydenpidolla puhelimitse, etäyhteyksillä ja sähköpostilla sekä eri tavoilla järjestetyissä tapaamisissa perhekodissa ja sen ulkopuolella. Yhteyttä perhehoitajan ja perhehoitoa järjestävän tahon välillä pidetään vähintään kerran kuukaudessa tai tarvittaessa.

Perhehoitaja tekee yhteistyötä perhehoidettavan lähiomaisten, hyvinvointialueen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteydenpidosta sovitaan suunnitelmassa. Perhehoitajan tulee tukea hoidettavan ja hänen omaisiensa yhteydenpitoa ja kanssakäymistä. Hoidettavan läheisiin, ystäviin ja sukulaisiin voidaan myös pitää yhteyttä. Yhteydenpito voi tarkoittaa mm. hoidettavan kuljettamista tapaamisiin tai omaisten vierailua perhekodissa.

Perhehoitaja ja asiakkaan omatyöntekijä tekevät yhteistyötä asiakkaan perhehoitoon liittyvissä asioissa ja tästä syystä perhehoitajan tulee pitää työntekijää ajan tasalla perhehoidon tilanteista.

Kaikkien osapuolien avoin suhtautuminen ja samoihin yhdessä laadittuihin tavoitteisiin pyrkiminen luovat edellytykset onnistuneelle perhehoidolle.

Perhehoitaja raportoi kirjallisesti vähintään kolmen kuukauden välein tai hoitojakson jälkeen sijoitetusta asiakkaasta. Perhehoitaja täyttää raporttilomakkeen, jossa pyydetään kertomaan mm. asiakkaan sen hetkisestä tilasta, yhteydenpidosta läheisiin sekä muista mahdollisista huomioista.

Asiakkaan asioista vastaava omatyöntekijä

Perhehoitoon sijoitetun asiakkaan omatyöntekijänä on asiakkaan asioista vastaava vammaispalveluiden tai ikääntyneiden palveluiden työntekijä. Hänen tehtäviinsä kuuluu:

- Perehtyä asiakkaan tilanteeseen ja tarjota konkreettista tukea etuuksien ja palveluiden saamiseksi.
- Huolehtia asiakkaan hoivan ja huolenpidon oikeellisuudesta ja tarpeellisuudesta.
- Kiinnittää huomioita yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa perhekodin turvallisuuteen.
- Arvioida asiakkaan perhehoidon tarvetta.
- Valmistella toimeksiantosopimus, sekä tukea, ohjata ja valvoa perhehoitoa yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.
- Päättää hoitopalkkiosta asiakassuunnitelman ja toimeksiantosopimuksen päivittämisen yhteydessä, joka tulee tehdä vähintään kerran vuodessa.

1.4.8 Toimitilat ja välineet

Perhekodin ja sen ympäristön tulee olla perhehoidettavalle soveltuva. Perhekotiin on mahdollisuus tarvittaessa järjestää apuvälineitä, esteetön ympäristö tai

erityisvarustus. Perhekodin turvallisuutta koskevissa asioissa toimitaan paikallisen pelastusviranomaisen ohjeen mukaisesti huomioiden, että perhekoti on yksityiskoti. Perhehoitajien koti on yksityiskoti, joihin ei vaadita valmiussuunnitelmia. Perhehoitajan olisi hyvä varautua 72 tunnin varautumissuositukseen, joka on laadittu kotitalouksille.

Perhehoitoa toteutetaan perhehoitajien yksityiskodeissa ja hyvinvointialue hyväksyy perhehoitokodit turvallisuuskohdat huomioiden. Perhekodin sopivuus ja esteettömyys arvioidaan kotikäynnillä ennen toiminnan aloittamista. Vuosittain tehdään ohjaus- ja valvontakäyntejä. Perhehoitajan kanssa käydään läpi perhekodin turvallisuuteen liittyviä asioita ja miten perhekodissa voidaan varautua mahdollisiin turvallisuushyökkäyksiin ja ehkäistä niitä. Perhehoitajille järjestetään tarpeen mukaan ohjausta, neuvontaa ja koulutuksia.

Terveydensuojelulain 2 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toiminnanharjoittajan on suunnitelmallisesti ehkäistävä terveyshaittojen syntyminen. Perhehoitaja huolehtii tilojen siisteydestä ja hygieniasta, elintarvikkeiden oikeanlaisesta käsittelystä. Perhehoitaja huomioi asiakkaan tarpeet ja mahdollisen lääkehoidon.

Perhekodin ja sen ympäristön tulee olla perhehoidettavalle soveltuva. Perhekotiin on mahdollisuus tarvittaessa järjestää apuvälineitä, esteetön ympäristö tai erityisvarustus. Perhekodin turvallisuutta koskevissa asioissa toimitaan paikallisen pelastusviranomaisen ohjeen mukaisesti huomioiden, että perhekoti on yksityiskoti. Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaille voidaan hankkia apuvälineyksiköstä heidän tarvitsemansa henkilökohtaiset apuvälineet. Lyhytaikaisessa perhehoidossa asiakas tuo jaksolle omat apuvälineensä.

Perhekotiin voidaan pyytää fysio- tai toimintaterapeutin konsultaatiota apuvälineiden arvioimiseksi ja niiden käytön ohjaamiseksi.

Perhekodin tulee olla:

- rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan siellä annettavalle perhehoidolle sopiva
- tarkoituksenmukainen ja kodikas
- ilmapiiriltään myönteinen
- sijainniltaan perhehoidossa olevien henkilöiden tarvitsemien muiden palvelujen ja läheisten yhteydenpidon kannalta toimiva
- perhekodin ympäristö on perhehoidossa olevalle henkilölle sopiva, perhekotiin on mahdollisuus tarvittaessa järjestää apuvälineitä, esteetön ympäristö tai erityisvarustus
- perhekodin turvallisuutta koskevissa asioissa toimitaan paikallisen pelastusviranomaisen ohjeen mukaisesti huomioiden, että perhekoti on yksityiskoti

1.4.9 Lääkinnälliset laitteet, tietojärjestelmät ja teknologian käyttö

Lääkinnällisiä laitteita koskevasta ohjauksesta vastaa Fimea. Lääkinnällisten laitteiden käyttöön, huoltoon ja käytön ohjaukseen sosiaalihuollon yksiköissä liittyy merkittäviä turvallisuusriskejä, joiden ennaltaehkäiseminen on omavalvonnassa huomioon otettava asia.

Sosiaalihuollon yksiköissä käytetään paljon erilaisia terveydenhuollon laitteiksi ja tarvikkeiksi luokiteltuja välineitä ja hoitotarvikkeita, joihin liittyvistä käytännöistä säädetään terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010). Terveydenhuollon laitteella tarkoitetaan instrumenttia, laitteistoa, välinettä, ohjelmistoa, materiaalia tai muuta yksinään tai yhdistelmänä käytettävää laitetta tai tarviketta, jonka valmistaja on tarkoittanut muun muassa sairauden tai vamman diagnosointiin, ehkäisyyn, tarkkailuun, hoitoon, lievitykseen tai anatomian tai fysiologisen toiminnon tutkimukseen tai korvaamiseen. Hoitoon käytettäviä laitteita ovat mm. pyörätuolit, rollaattorit, sairaalasängyt, nostolaitteet, verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit, kuulolaitteet, haavasidokset ym. vastaavat.

Terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen aiheuttamasta vaaratilanteesta on tehtävä HaiPro- ilmoituksen lisäksi ilmoitus Fimealle ja laitteen/tarvikkeen valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle tai jakelijalle. Ilmoitus tulee tehdä, jos vaaratilanne johtuu laitteen tai tarvikkeen ominaisuuksista, ei-toivotuista sivuvaikutuksista, suorituskyvyn poikkeamasta tai häiriöstä, riittämättömästä merkinnästä, riittämättömästä tai virheellisestä käyttöohjeesta tai muusta käyttöön liittyvästä syystä. Ilmoitus on tehtävä myös silloin, kun laitteen tai tarvikkeen osuus tapahtumaan on epäselvä. Laitteesta tai tarvikkeesta on ilmoitettava tunnistamisen ja yksilöinnin kannalta riittävät tiedot ja onko laitteella CE-merkintä. Ilmoitukseen kirjataan tarkka tapahtuman kuvaus, aika, paikka ja jos potilaan ominaisuudet ovat mahdollisesti myötävaikuttaneet laitteella syntyneeseen vaaratilanteeseen. Potilaan henkilötietoja ei ilmoiteta.

Teknologisten laitteiden käyttö

Teknologiset laitteet kuten turva- ja kutsulaitteet ovat aina asiakaskohtaisia. Asiakkaat vastaavat omista laitteistaan itse. Perhekodin turva- ja hälytyslaitteista vastataan hyvinvointialueen ja perhehoitajan kanssa yhdessä silloin kun ne on hankittu käynnistämiskorvauksella, muissa tapauksessa perhehoitaja vastaa niistä itse.

1.4.10 Lääkehoitosuunnitelma

Lääkehoidon lähtökohtana on aina asiakasturvallisuus, näin myös perhehoidossa. Lääkehoidon turvallisuus tarkoittaa lääkkeiden käyttöön ja lääkevalmisteisiin liittyvää turvallisuutta. Turvallisen lääkehoidon perustana on hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma sekä hoidettavan asiakaskohtainen lääkehoitosuunnitelma ja lääkehoitoon liittyvät vastuut määritellään perhehoidon toimeksiantosopimuksessa. Myös asiakassuunnitelmaan kirjataan perhehoidossa olevan henkilön osallistuminen lääkehoitoon ja perhehoitajan rooli lääkehoidon toteutuksessa. Perhehoitajan tulee saada kaikki tarvittavat tiedot asiakkaan lääkehoidosta ja tarvittaessa asiakkaan lääkitykseen tutustutaan lääkärin, sairaanhoitajan tai perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.

Perhehoidon asiakas voi käyttää julkisen terveydenhuollon lääkäripalveluja tai omakustanteisesti yksityislääkäreitä, joka on myös hoidettavan hoitava tahon. Perhehoidossa oleva voi olla kriteerien täyttyessä myös säännöllisen kotihoidon asiakas ja tällöin lääkehoidosta vastaa kotihoito ja hän on kotihoidon lääkärin palveluiden piirissä.

Perhehoitajalta ei edellytetä sosiaali- tai terveystieteiden koulutusta. Hyvinvointialue vastaa siitä, että perhehoitaja on saanut riittävän koulutuksen lääkehoidon osalta. Hyvinvointialue järjestää säännöllisesti lääkehoidon osaamiskoulutusta, johon edellytetään, että lääkehoitoon osallistuvat perhehoitajat osallistuvat. Osaamisen varmistamisen toteutus määritellään osana hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelmaa. Perhehoitaja osallistuu lääkehoitoon oman osaamisensa puitteissa. Erityisen tärkeää on, että perhehoitaja tuntee annostelemissaan lääkkeiden vaikutukset, erityispiirteet, keskeisimmät riskit, annostelussa huomioitavat asiat, mahdolliset sivu- ja haittavaikutukset ja toimintatavat vaaratapahtumissa.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa lääkkeiden jakaminen toteutetaan ensisijaisesti annosjakeluna. Hoidettavien kohdalla on suositeltavaa tehdä yhteistyötä kotihoidon ja annosjakelun kanssa, mikäli heidän lääkehoitonsa on erityisen vaativaa tai käytössä on runsaasti erilaisia lääkkeitä.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa henkilöllä tulee olla mukana perhekotiin tultaessa ajantasainen lääkelista ja lääkkeiden tulee olla jaettuina dosetteihin perhehoitojakson ajaksi. Hoidettavan lääkelistaan tulee olla kirjattuna lääkärin määräämien lääkkeiden lisäksi myös käytössä olevat itsehoitovalmisteet. Myös hoidettavan kotona tai sijaishoitajana toimivat perhehoitajat tulee perehdyttää hyvin hoidettavien lääkehoitoon. Hoidettavan läheisillä ja sijaishoitotilanteissa vakinaisella perhehoitajalla on tärkeä rooli perehdyttämisessä.

Pistoshoito sekä muu lääkehoito toteutetaan lääkehoidonkoulutuksen saaneen perhehoitajan, kotihoidon, tai muun terveydenhuollon henkilön toimesta, jonka osaaminen on varmistettu. Lihakseen pistettävät injektiot jne. pistää kotihoito.

Lääkkeet tulee säilyttää perhehoidossa lukittavassa lääkekaapissa siten, että asiattomat eivät pääse niihin käsiksi. Jääkaapissa säilytettävät lääkkeet säilytetään oikeassa säilytyslämpötilassa. Asiakaskohtaiset lääkinnälliset laitteet, kuten esimerkiksi verensokerimittari, tulee asiakkaan mukana perhehoitajalle tullessaan.

Lääkehoitoon liittyvissä epäselvissä asioissa perhehoitajan tulee olla yhteydessä asiakkaan hoitavaan tahoon. Perhehoidossa olevan henkilön saadessa oireita lääkitykseen liittyen, perhehoitajan on oltava yhteydessä välittömästi päivystykseen tai soitettava tarpeen vaatiessa hätänumeroon 112. Tämän jälkeen tilanne käydään läpi perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa ja pohditaan, mitkä asiat johtivat tapahtumaan ja kuinka niitä voitaisiin ennaltaehkäistä. Perhehoidon vastuutyöntekijän tehtävänä on tehdä lääkepoikkeamasta Haiproilmoitus.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on laatinut erillisen ohjeen hygieniasta perhehoidossa.

Perhehoidossa ei ole rajattua lääkevarastoa, vaan jokaisella asiakkaalla on omat lääkkeet.

1.4.11 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja

Perhehoidon vastuutyöntekijät suorittavat vuosittain tietoturva- ja tietosuojasaamisen peruskurssin ja GDPR osion verkkokoulutuksena. Sosiaalihuollon palveluissa työskentelevät suorittavat myös sosiaalihuollon tietoturva- ja tietosuojaosion ja esihenkilöt lisäksi tiedonhallinnan vastuuosion. Henkilöstön perehdytyksen yhteydessä käydään läpi kaikki henkilötietojen käsittelyyn ja kirjaamiseen liittyvät ohjeistukset ja mistä ohjeistukset löytyvät. Henkilöstö perehtyy Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen laatimiin tietoturvaohjeisiin sekä käyttämiensä tietojärjestelmien käyttö- ja kirjaamisohjeisiin.

Osaaminen varmistetaan jokaisessa osiossa Navisec -tentillä. Esihenkilö seuraa, että kaikki työntekijät suorittavat koulutuksen. Tietosuojatiimi seuraa ja raportoi suoritusten toteutumista yksikkötasolla.

Perhehoidon palveluvastaava käy säännöllisesti henkilöstön kanssa läpi tietosuojaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyviä ohjeistuksia ja miten toimitaan poikkeustilanteissa. Henkilöstölle lähetettävien tietosuojavastaavan ja turvallisuusjohtotiimin tiedottein varmistetaan, että henkilöstöllä on ajankohtainen tieto lainsäädännöstä, ohjeista ja viranomaismääräyksistä.

Perhehoidossa on käytössä HaiPro -järjestelmä, jonne tehdään tietosuoja- ja tietoturvailmoitukset, mikäli henkilötietojen salassapito on vaarantunut tai on havaittu ohjelmisto-, laite- tai muu toiminta- tai tietoliikennehäiriö, jolla on voinut olla vaikutusta henkilötietojen salassapitoon. Tietosuojavastaava käy yhdessä ilmoittajan ja esihenkilön kanssa läpi tapahtuman ja toimet. Tietosuojavastaava seuraa toimintayksikön tietosuoja- ja tietoturvailmoitusten määrää ja sisältöjä ja puuttuu mahdollisiin epäkohtiin ja ohjeistaa työyksikön toimintaa ilmoituksien pohjalta.

Perhehoitajat laativat säännöllisesti kirjallisen raportin, jonka toimittavat perhehoidosta vastaaville työntekijöille.

Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot

Sebastian Ekblom
puh. 040 6204972

sebastian.ekblom@itauusimaa.fi

Salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä koskeva seloste

25.5.2018 alkaen henkilötietojen käsittelyä ohjaa EU:n yleinen tietosuojasetus (GDPR) sekä 1.1.2019 voimaan astunut Tietosuoja laki, joka toimii henkilötietojen käsittelyä koskevana yleislakina.

Rekisteri- ja tietosuojaselosteet ovat julkisesti nähtävissä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen verkkosivulla:

<https://itauusimaa.fi/etusivu/meilla-asiakkaana/tietosuoja/>

1.4.12 Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen

Eri-ikäisten asiakkaiden, heidän perheidensä ja läheistensä huomioon ottaminen palvelun suunnittelussa ja toteuttamisessa on olennainen osa palvelun laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä.

Asiakaspalautetta kerätään vuosittain. Palaute otetaan vastaan erikseen sovitulla muodolla, sitä voidaan hyödyntää palvelun kehittämisessä. Perhehoitajille on oma palautekysely.

1.5 Omavalvonnan riskienhallinta

1.5.1 Palveluyksikön riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen

Riskienhallinnassa laatua ja asiakasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi. Osana riskienhallinnan toimeenpanoa toteutuneet haittatapahtumat kirjataan, analysoidaan, raportoidaan ja toteutetaan korjaavat toimenpiteet. Perhehoidon vastuutyöntekijöiden vastuulla on perehdyttää perhehoitajat omavalvonnan periaatteisiin ja toimeenpanoon mukaan lukien perhehoitajille laissa asetettuun velvollisuuteen ilmoittaa asiakasturvallisuutta koskevista epäkohdista ja niiden uhista. Riskienhallinta ja omavalvonta ovat osa joka päivästä arjen työtä palveluissa.

Toimeksiantosuhteisen perhehoidon ennakoivaa ohjausta ja valvontaa on pääasiallisesti perhehoitajalle annettu ohjaus ja tuki sekä perhehoidon seuraaminen ja perhehoidolle asetettujen tavoitteiden arviointi yhteistyössä perhehoitajan kanssa. Ennakoivan ohjauksen ja valvonnan muita keinoja ovat esimerkiksi koulutukset, infotilaisuudet, kirjalliset ohjauskirjeet, tiedotteet, sähköpostit, puhelinkontaktit, yhteistyötapaamiset ja suunnitelmalliset toiminnan aikaiset ohjaus- ja valvontakäynnit. Ennakoiva ohjaus ja valvonta edellyttää aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen viranomaisten ja perhehoitajan välillä.

Ohjaus- ja valvontakäynnit

Ennen valvontakäyntiä perhehoidon vastuutyöntekijä lähettää perhehoitajalle valvontakäyntiin liittyvät asiakirjat täytettäväksi. Nämä asiakirjat käydään valvontakäynnillä yhdessä keskustellen läpi. Perhehoitajat arvioivat omaa toimintaansa itsearviointilomakkeella, jonka pohjalta perhehoitaja ja perhehoidon vastuuhenkilö käyvät kehityskeskustelun vuosittain. Perheellä saattaa olla sijoitettuna muiltakin hyvinvointialueilta asiakkaita, jolloin tehdään yhteistyötä näiden perhehoidosta vastaavien henkilöiden kanssa.

Asiakkaan oikeuden toteutumista hyvään, palvelusuunnitelman mukaiseen perhehoitoon ja kohteluun seurataan säännöllisesti. Perhehoidossa olevilta asiakkailta sekä heidän läheisiltään kerätään kirjallisesti palautetta vuosittain.

Perhehoidossa perhehoitaja vastaa itse oman perhekotinsa omavalvonnasta. Asiakkaan omatyöntekijä vastaa asiakkaan edun valvonnasta ja sopimusvalvonnasta. Perhehoidon järjestäjä eli vastuualueen johtava viranhaltija vastaa toiminnan valvonnasta yhdessä valvonta- ja laatuysikön kanssa. Hyvinvointialueella on laadittu palvelutehtäväkohtaiset omavalvontasuunnitelmat sekä ikääntyneiden että vammaisten henkilöiden perhehoitoon. Perhehoidon järjestäjä vastaa perhehoidon toteutumisen seurannasta ja valvoo sen laatua osana omavalvontaa.

Reaktiivinen valvonta

Vaikka valvonnassa korostetaan ennakoivaa ohjausta ja neuvontaa, tarvitaan reaktiivista eli jälkikäteistä valvontaa myös. Reaktiivisella valvonnalla voidaan ehkäistä epäkohtien paheneminen ja samanlaisten poikkeamien toistuminen. Reaktiivinen valvonta käynnistyy asiakaspalautteiden, muistutusten, epäkohtailmoitusten, kantelujen tai aluehallintoviraston antamien selvityspyyntöjen tai tarkastusmääräysten perusteella. Myös suunnitelmallisessa tai asiakaskohtaisessa valvonnassa on saatettu havaita perhehoitajan toiminnassa olevia poikkeamia, joiden perusteella reaktiivinen valvonta käynnistetään. Tällaisessa tilanteessa aloitetaan aina selvitystyö, jossa tilanteen vaatimalla tavalla joko pyytämällä suullinen tai kirjallinen selvitys, järjestetään asiaan liittyvä tapaaminen tai tehdään tarvittaessa tarkastuskäynti joko ennalta ilmoitettuna tai ennalta ilmoittamatta. Periaatteena on, että myös reaktiivinen valvonta toteutetaan hyvässä yhteistyössä perhehoitajan kanssa.

Perhehoitajalla on mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tilanteesta sekä tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi yhdessä sovittavalla tavalla. Keskinäisen luottamuksen säilymiselle luo edellytyksiä tilanteen avoin selvittäminen sekä nopea tilanteisiin puuttuminen. Vastuutyöntekijä ohjaa todettujen puutteiden korjaamisessa sovitussa määräajassa. Toimeksiantosopimus voidaan purkaa, mikäli puutteet ovat sellaisia, ettei niitä ole mahdollista korjata tai perhehoitaja ei korjaa niitä asetetussa määräajassa. Perhehoidossa olevien henkilöiden hoito tulee tällöin järjestää heidän etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa perhehoidossa olevat henkilöt siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan.

Kaikki ohjeet reaktiivisen valvonnan toimenpiteistä tehdään palvelutehtävän vastuualueelta, valvonnan ja laadun yksikkö voi tarvittaessa tarjota ohjausta ja

neuvontaa. Jos perhehoitaja ei reaktiivisen valvonnan tuloksena voi toimia perhehoitajana Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella tehdään asiasta päätös. Päätöksen tekee toimialueen vastuualuejohtaja. Päätös asiakirja on salassa pidettävä julkisuuslain 24§ 1 mom. 32 kohdan perusteella. Päätös lähetetään tiedoksi asianosaiselle sekä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen perhehoidon vastuutyöntekijöille. Päätöksestä tiedotetaan myös niitä hyvinvointialueita, joilla on asiakas hoidossa kyseessä olevalla perhehoitajalla.

Perhekotien paloturvallisuus

Perhekodit kuuluvat paloturvallisuuden osalta omavalvonnan piiriin ja perhekodin perhehoitajat ja rakennuksen omistajat vastaavat omavalvonnan keinoin rakennuksen ja käyttötilojen turvallisuudesta. Perhekodin paloturvallisuuden haasteena on, että hoidettavien toimintakyky on usein siinä määrin alentunut, että heidän kykynsä onnettomuustilanteessa ei riitä omatoimiseen pelastautumiseen.

Perhehoidon paloturvallisuus perustuu riskien tunnistamiseen ja arviointiin sekä ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Perhehoitaja vastaa perhekodin turvallisuudesta myös poikkeusolojen aikana ja hän on velvollinen tekemään paloviranomaisten ja perhehoidon vastuutyöntekijöiden esittämät mahdolliset turvallisuuteen liittyvät korjaustoimenpiteet välittömästi.

Perhehoidon paloturvallisuus koostuu kodin rakenteellisesta paloturvallisuudesta ja paloteknisistä laitteista sekä paloturvallisuuskoulutuksesta ja -ohjeistuksesta. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos on laatinut erillisen ohjeen perhekodin paloturvallisuudesta (Liite 1).

Perhekodin turvallisuuden varmistamisessa tehdään yhteistyötä pelastusviranomaisten kanssa jo kotia hyväksyttäessä perhekodiksi sekä perhekotien paloturvallisuusohjeisiin liittyvissä asioissa. Pelastuslaissa (2011) ja asetuksessa palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta (2009) säädetään muun muassa palovaroittimien määrästä ja sijoittamisesta, alkusammutuskaluston sijoittamisesta ja tehosta sekä poistumisturvallisuudesta. Pelastusviranomaiset voivat asettaa perhekodille erityisiä turvallisuusvaatimuksia pelastuslain perusteella.

1.5.2 Riskienhallinnan keinot ja toiminnassa ilmenevien epäkohtien ja puutteiden käsittely

Vastuu riskienhallinnassa saadun tiedon hyödyntämisestä kehittämisessä on toiminnasta vastaavalla taholla, mutta työntekijöiden tulee ilmoittaa havaituista riskeistä johdolle.

Perhehoidossa olevan omaiset tai perhehoidossa oleva voivat ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista, mahdollisista vaaratilanteista tai haittatapahtumista Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen internet sivuilla olevalla lomakkeella. [Vaaratapahtumailmoitus - Itä-Uudenmaan hyvinvointialue \(ita-uusimaa.fi\)](https://ita-uusimaa.fi/vaaratapahtumailmoitus)

Omaiset tai asiakkaat voivat olla yhteydessä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen työntekijään, perhehoidon vastuutyöntekijään tai perhehoidosta päätöksen tehneeseen työntekijään. Toimeksiantosopimuksen laatijan kanssa.

Perhehoitaja ilmoittaa haattatapahtumista perhehoidon vastuutyöntekijälle, joka kirjaa yhdessä perhehoitajan kanssa haattatapahtuman HaiPro:hon. Ilmoituksen yhteydessä haattatapahtuma käsitellään perhehoitajan kanssa, HaiPro-prosessilla. Vaaratilanteiden jälkeiset muutokset, ilmoitetaan asiakkaan omalle työntekijälle ja asiakkaan omaisille. Korjaavat muutokset sovitaan perhehoidosta vastaavan henkilön kanssa. Perhehoitaja hoitaa mainitut muutokset määräpäivään mennessä.

Riskien arviointi tehdään säännöllisesti ja toimenpiteet suunnitellaan riskien minimoimiseksi. Jokaisella perhehoidon työntekijällä on velvollisuus tuoda esiin havaitsemansa riski- ja vaaratekijät sekä havaitsemansa epäkohdat. Riski- ja vaaratekijät kirjataan ja käsitellään välittömästi niiden ilmaantuessa. Perhehoitajat ottavat yhteyttä vastuutyöntekijään. Perhehoidon ohjaus ja valvonta on osa perhehoidon toteuttamista ja toistuu perhehoidon aikana eri muodoissa.

Käytössä on HaiPro-ilmoitusjärjestelmä, johon ilmoitetaan sekä työtapaturmat, että läheltä piti-tilanteet. HaiPro-ohjelmassa tehdään myös ilmoitus asiakkaiden läheltä piti-tilanteista ja vaaratilanteista sekä lääkepoikkeamista. Haattatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden kirjaaminen, analysointi ja raportointi. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haattatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta. HaiPro-ilmoitus laaditaan yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.

Perhehoitajan tulee olla yhteydessä perhehoidon vastuutyöntekijään viipymättä työtapaturman sattuessa. Työtapaturmat kirjataan yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa mahdollisimman nopeasti IF-lomakkeelle ja lähetetään eteenpäin. Vakavista haattatapahtumista, sekä jos hoitajan päähän kohdistuu isku, esihenkilö tekee AVI:lle ilmoituksen viipymättä. Perhehoitaja kirjaa ylös vaaratapahtuman olennaiset tiedot.

1.5.3 Riskienhallinnan seuranta, raportointi ja osaamisen varmistaminen

Perhehoitajalla on ilmoitusvelvollisuus havaitsemistaan perhehoidossa olevan henkilön sosiaalihuollon toteutumiseen liittyvistä epäkohdista (sosiaalihuoltolaki 48§). Perhehoitajan tulee tällaisessa tapauksessa olla yhteydessä perhehoidon vastuutyöntekijään.

Perhehoitajalle kuuluvia ilmoitettavia asioita ovat mm.

- Perhehoidossa oleviin henkilöihin liittyvistä perhehoitoon vaikuttavista toimintakyvyn ja/tai terveydentilan muutoksista
- Suunnitelmista ottaa lisää henkilöitä perhehoitoon toiselta sijoittajalta
- Elämäntilanteen muutoksista; sairastuminen, muut esteet toimia perhehoitajana

- Perhesuhteiden muutoksista
- Perhekodissa tapahtuvista muutoksista (esim. Remontti, kotieläimet)
- Ulkomaanmatkoista perhehoidossa olevan henkilön kanssa
- Muista perhehoitajana toimimiseen vaikuttavista asioista
- Suunnitellut vapaat ja niiden aikaiset sijaisjärjestelyt
- Perhehoidon keskeytykset
- Lääkepoikkeamat
- Sattuneista tapaturmista, väkivallasta ja pakkotoimenpiteistä (ilmoitettava aina myös kirjallisena)

Perhehoitajilla ei ole käytössä tietojärjestelmiä, joihin riskitilanteet voisi kirjata. Perhehoitaja ilmoittaa asiasta vastuutyöntekijälle, joka vie perhehoitajan kanssa asian asiakastietojärjestelmään tai tarvittaessa tekee HaiPro-ilmoituksen. Perhehoidon vastuutyöntekijä tarvittaessa ohjaa perhehoitajaa ja riskitilanteet käydään yhdessä läpi.

1.5.4 Ostopalvelut ja alihankinta

Alihankintana/ostopalveluna tuotettujen palveluiden sisältö, laatu ja asiakasturvallisuus varmistetaan jo kilpailutusvaiheessa tai suoraan hankintana hankituissa palveluissa sopimusta tehdessä. Tilaajalla on vastuu tarkistaa, että palveluntuottaja täyttää tilaajavastuulain mukaiset edellytykset sekä asetetut sisältö-, laatu- ja asiakasturvallisuusvaatimukset. Sopimuksesta vastaavan viranhaltijan tulee valvoa, että palveluntuottaja noudattaa sopimusta ja täyttää palvelulupauksensa. Asiakkailta ja henkilöstöltä saatuihin palautteisiin palveluntuottajien toiminnasta reagoidaan viipymättä.

Itä-Uusimaan hyvinvointialueella perhehoitoa ei tuoteta ostopalveluna tai alihankintana. Perhehoitajat ovat toimeksiantosuhteessa hyvinvointialueeseen.

1.5.5 Valmius- ja jatkuvuudenhallinta

Perhehoidon valmius- ja jatkuvuudenhallinnasta, sen suunnittelusta ja toteutumisesta vastaa perhehoidon vastuutyöntekijät yhdessä palveluvastaavien ja perhehoitajien kanssa.

2 Omavalvontasuunnitelman toimeenpano, julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen

2.1 Toimeenpano

Omavalvontasuunnitelma laaditaan yhteistyössä vammaispalveluiden tulosyksiköpäällikön, palveluvastaavan, johtava sosiaalityöntekijän, sosiaaliohjaajan sekä ikääntyneiden perhehoidon esihenkilön, palveluvastaavan ja tulosyksiköpäällikön kanssa.

Valmis omavalvontasuunnitelma käydään läpi perhehoidon työryhmän, että perhehoitajien kanssa.

2.2 Julkaiseminen, toteutumisen seuranta ja päivittäminen

Omavalvontasuunnitelma julkaistaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen julkisilla verkkosivuilla ja on luettavissa paperiversiona yksikössä. Omavalvontasuunnitelmassa kuvatus toiminnan asianmukaisuutta seurataan ja siitä raportoidaan julkisesti hyvinvointialueen verkkosivuilla neljän kuukauden välein. Omavalvontasuunnitelma päivitetään aina kun toiminnassa tapahtuu palvelujen laatuun ja asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyviä muutoksia.

Omavalvontasuunnitelma päivitetään kerran vuodessa ja tarvittaessa, omavalvonnan raportointi tapahtuu 4 kuukauden välein siihen osoitetulla lomakkeella. Perhehoidon työryhmä kokoontuu säännöllisesti sovitulla aikataululla. Perhehoidon vuosikellon mukaan omavalvontasuunnitelma tarkistetaan marraskuussa.

Ikääntyneiden ja vammaispalveluiden omavalvontasuunnitelma on saatavilla Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen nettisivuilla ja perhehoitajien perhekodeissa.

2 Omavalvontasuunnitelman laatija ja päiväys

Nimi: Sonja Lampen, Hanna Ruotsalainen, Carina Skantz, Maritta Koskinen, Tuula Wackström, Monica Sund, Niina Kiiskinen.

Päivämäärä: 31.5.2024

4 Omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaava henkilö

Ikääntyneiden ja vammaisten perhehoidon vastuutyöntekijät